

Sandefjord og Byskolen - rundt 1950

minning om hvordan det var da.

1.

Når man kommer opp i min alder kan man i perioder huske langt tilbake, men ikke hva man spiste til frokost. I de lyse minningsvekkelsene om de gode gamle dager kan det være greit å notere ned noe fra barnefiden, mens synet er bra. Skrive eller lese har aldri vært min sterke side, men som ellers i min alder er det nå minnisk og utførelse som teljer.

Rundt bykommunen Sandefjord lå landkommunen Sandar. Sandefjord var en rik by takket være skipsfart og hvalfangst til tross for at krigens var over for bare fem år siden. Det var forsatt rasjoneringskort på noen varer, men ci heller så mye penger blant folk flest. Appelsiner innkjøpt til jul måtte ligge på fat til utstilling en stund før de kunne spises. Epler fra egen eller andres have spart til jul var man mer rau med. Folk syklet på børstur for å syte bringebær, blåbær og tyttebær. Sykelturen etter hør kunne gå til Hørum, Kodal og Andebu. Noen var langt opp i Sili antraktene. Svarte sykkeler med lyse stripene uten gear «gatusjebrett» og sykkelvesker var det som var tilgjengelig. Alle former for matauk kom godt med.

Arbeid, mat for å bli stett og plass til å bo var det viktigste behovet. De fleste leide husrom. Det var stor byggeaktivitet på åpne arealer rundt om i byen. «Fiskerhusene» på Bonnefjord ble bygd og isolasjon av stein- eller glassull erstattet leire koks og sagnmugg. Fiskerhusene kom med både senner fra Finland.

Hvalfangsten og skipsfarten hadde et rytt oppsving. Dette ga ringvirkninger for Frønes mek verksted, Sandar Fabrikker, Jahres Fabrikker, Vera Fabrikker, Corneliusen mek verksted, Grans bryggeri osv. Jotun var på vei til å vokse. Gimle brusfabrikk på Hystadveien var også i drift.

Jeg hadde forresten tilgang på kokes (tørket kokos) fra Vera fabrikker. De verste brenne kalte vi for slæpekokes da smaken lå i det området. Kopra med mark spisie vi ikke.

Om våren og på sommeren var badestrendene og svabergene tilgriset av tykk fyrolje fra «spengermaskinen» dvs fangstbåtene. Smør og margarin var det blitt tilgjengelig og dette ble brukt som «fyroljehjerner» av husmadrerne. Avisene var ikke fulle av klager om dette. - Miljøvern var ikke oppfunnet.

I Sandefjord var det fortsatt gårdsdrift. I Teglverket og på Tomta hødd Johansen en del av sitt glibbsbruk med dyr og det hele. På Tomta lå også Felleskjøpet (med sekkeskål), Meieriet (melk og fløte i spann), Tjumsland kolonial, Sagas kolonial, Pølsemaker Johansen, Blåkler Haukås, Baker Johansen, Nilsen snekkerfabrikk, Gustavsen faghandel, Thuve klar, og busstasjon.

Ja på tomta kunne man få ordnat det meste og hestene kunne slukke høsten i vanntrøa. Hest med kjerrø eller sledje var dagligdags.

Gatesoperen (Myra?) hadde best og kjerrø og ruslet godt i byen og septe gater og fortau. Om vinteren var han og hesten med sledje ute å strøde. Teknikken med å spre sanden fra en spade med en trebit var perfekt.

Busseksapene Utøya, Johansen og Autobuss hadde sine områder de betjente. Hvem kjørte ikke en rundtur med Haukerød ring for 25 øre for å varme seg. Om sommeren var det også badehus til badestrendene med turhett til lett.

Badestrendene hadde også lange badehus for skifting. Kvistbuhaller i badehusene kunne, for spesiell intrusjon, være populære. Kapasiteten på de lange utedessene kunne bli noe snau på fine somrer. Løstefallet ble kost. Papir måtte medbringes. Gunk aviser var mest bruk.

Den gang var det også egne festdager med fest, dans og fyll på badestrendene. Vora-dagen, Solioldagden, Uladagen var de mest kjente.

Torvet var også et sentral plass. Rundt torvet lå Stensbød, bakeri & Konditori, Askilds Klar, Bjørn Jernvare, Holmgren Kolonial, kjøttkontrollen, Stens Lansen, Barberer Pettersen, Myhra tobakk,